

Kiskőrös: Volt egyszer egy IGV
2009. augusztus 05. szerda, 10:07

Kiskőrös történelmének kitörölhetetlen részei a múlt évszázad hatvanas-hetvenes éveiben virágkorukat élő óriásgyárak, üzemek és mezőgazdasági társulások.

Régi szép idők

Volt egyszer egy IGV

Kiskőrös történelmének kitörölhetetlen részei a múlt évszázad hatvanas-hetvenes éveiben virágkorukat élő óriásgyárak, üzemek és mezőgazdasági társulások.

Olyan, többszáz kiskőrösi család megélhetését biztosító vállalatok alakultak majd adtak több évtizeden keresztül biztos fizetséget, mint az Irodagépipari és Finommechanikai Vállalat, vagyis az IGV, a KTSZ, a Mezőgép, az Állami Gazdaság és a Kossuth Szakszöv, hogy csak a legnagyobbakat említsük. Sorozatunkban ezeket szeretnénk sorra venni, bemutatni, feleleveníteni a még velünk élő történelmet.

A nyolcvanas évek elején a termelésben jelentkező gondok miatt a vállalat 1984 májusában gyáregységként a budapesti Telefongyárhoz került.

A hatvanas évek elején merült fel az igény egy Járási Vegyesipari és Javító Szolgáltató Vállalat létrehozására, a Községgazdálkodási Vállalat megszűnése után. Az 505 millió forintos beruházási kerettel alakult vállalat a Szent István utca 4. szám alatti épületben nyolcvan dolgozóval kezdte meg működését 1962. július elsején.

Óvodaépítés társadalmi munkában, a Batthyány ovinál Lechnerné Lugossy Gyöngyi, Benéné Kunos Erzsike.

A faipari részlegben épület-asztalosipari munkákat végeztek, az építőipari részlegben az ácsok, a festők, valamint a kőművesek tevékenykedtek, a vegyesipari részlegben pedig az építőiparral kapcsolatos szolgáltatásokkal várták a lakossági megrendeléseket, de új termékeket is előállítottak.

A kezdeti nehézségek áthidalása után a beruházásoknak köszönhetően villámgyors fejlődésnek indult a vállalat. 8 asztalos, 49 építőipari munkás, 11 lakatos, 12 alkalmazott kezdett el dolgozni az első évben Kapitány Lajos igazgató irányítása alatt.

Sümege Irén, Fejes Tibor és Kollarik László egy jó hangulatú összejövetelen.

A község központjában lévő telephelyüket pillanatok alatt kinőtték és 1963 második felében elkezdődött a Petőfi Sándor út 97. alatti, mintegy hat hektáros területen elhelyezkedő gyártelep kialakítása. Mindeközben autó-motor

szerelő, villanszerelő, bérfűrészelő, keceli neon és villanszerelő, soltvadkerti lakatos részleggel bővült profiljuk. Jó kapcsolatot alakítottak ki a kalocsai Fémtömegcikk Vállalattal, valamint a MAHART-tal is, amely számos megrendelést eredményezett az időközben 130 főre duzzadt dolgozói létszámmal tevékenykedő vállalatnak.

Később a Magyar Hajó- és Darugyár, a Vörös Csillag Traktorgyár, a Csepel Autógyár, majd többek között az IGV, a Gördülőcsapágy Művek és a Híradástechnikai Vállalat is a megrendelőik közé tartozott.

1966/67-es tanévtől kezdve 10 tanuló részvételével kapcsolódtak be a szervezett szakmunkásképzésbe az esztergályos, valamint a géplakatos szakmák területén.

1967 január elsejétől egy évig Szentpéteri Zoltán, a cég addigi főkönyvelője vette át megbízással az igazgatási feladatkört. Ekkor a készárutertermelés adta a vállalati termelés nagy részét. A legnagyobb feladatot a vállalati irányítás számára a termelés folytonosságának biztosítása adta.

A minőség javításának érdekében több technológiai módosítást is bevezettek, felépítettek egy új szerelőműhelyt, és egy irodaházat. 1968-ra terveztek egy forgácsoló műhelyt és egy autószerelő műhelyt is. Szentpéteri Zoltán főkönyvelő és Falvai Konrád művezető megkapta a Könnyűipar Kiváló Dolgozója kitüntető címet.

Ekkor már a kiskőrösi vállalat nevéhez fűződött a rugószerelő asztal, a telefonérme bedobó doboz, az öltözőszekrények, és a garázs szekrények gyártása.

A vállalat irányítását 1968 január elsejétől 1973 szeptember 15-ig Pethő János vette át.

A nyugdíjas napi ünnepségekről Kudron László igazgató sosem feledkezett meg. Mellette Opauszki János

1970-től a budapesti IGV kiskőrösi finommechanikai gyáráként kezdtek el dolgozni, csomagolóeszközök gyártása, egyéb finommechanikai termékek és alkatrészek készítése, valamint épületfelújítással kapcsolatos munkálatok tartozott fő profiljukba.

1972-ben az IGV-ben már 232 munkás és 96 irodai alkalmazott, összesen 328 fő dolgozott, s a folyamatos fejlesztésnek köszönhetően a dolgozók létszáma három év múlva már elérte az 575 főt, négy év múlva pedig a 635 főt. Ekkor a fizikai dolgozók éves átlagjövedelme 28.056, a szellemi dolgozóké pedig 34. 009 forint volt. A mechanikai műszerész tanműhelyben 62 tanuló – javarészüik lány - sajátította el a szakma alapjait, s szerzett gyakorlatot.

Mulati tudni kell: Szedmákné, Gyökér László, Hegyi Károly és felesége Erzsike, Nyári László

Kudron László 1973 szeptember 16-tól állt a vállalat élére, s irányította azt egészen a felszámolásig.

1977-ben kezdett a cég a tételösszegző pénztárgépek gyártásával foglalkozni, megépült az 1940 négyzetméter alapterületű új, modern csarnoképület, de még zsúfoltsággal küszködött az alkatrészyártás, a forgácsolás és a galvanizálás.

Elkészült a gyári belső úthálózat, a felszíni vízelvezető rendszer, a szennyvízelvezető rendszer rácsatlakozott a városi hálózatra, üzembe állt a hidrofor állomás, így kibővült a gyári vízhálózat is, így részben függetlenné váltak a városi vízrendszertől. Üzemorvosi rendelő, és bolt gondoskodott a dolgozók ellátásáról.

Vidám adminisztráció: Andrási Béláné, Domonyi Mihályné, Gyurján Jánosné, Oroszi Györgyné, Nagy Árpádné, Dulai Pálné, Péczka Istvánné

Az 1977/78-as tanévben 154 szakmunkástanulónak biztosítottak szakmai gyakorlati lehetőséget a vállalatnál a tervezett szakember utánpótlásnak megfelelően ösztöndíjas rendszerben.

A termelési eredmények ebben az évben igen jól alakultak, új üzemszarnokot és raktárt építettek, fénymásoló berendezések, majd tesztgépek gyártását kezdték meg, s a gyárban szakmai gyakorlatot szerző szakmunkástanulók száma is elérte évfolyamonként a félszáz főt, akik közül megszerezve a szakmunkás bizonyítványt sokan visszajöttek dolgozni is.

No és a hölgyek, Szedmákné, Sümegi Irén, Andriska Andrásné

A nyolcvanas évek elején a termelésben jelentkező gondok eredményeképpen az IGV kiskőrösi gyáregységében is megkezdődött a létszámleépítés, és a vállalat 1984 májusában gyáregységként a budapesti Telefongyárhoz került.

Az átállásból adódó és az anyagellátási gondoknak köszönhetően a termelési hatékonyság is visszaesett. A pénztárgépekből és a fénymásoló gépekből nem készültek el a tervezett mennyiségek, a bevételkiesésre bémunkákat vállaltak a festő- és galvanizáló üzemszében.

Egy gyors fotóra összejött a csapat: többek között Domonyi Mihályné, Opauszi Pálné, Szedmák Andrásné, Maskáné Csonka Ági, Kiss Józsefné, Kuti Ilona, Breznyán Pálné, Mihók Györgyné, Oláhné Csonka Erzsébet, Maksa Ilona és Gyökér László.

Születésnap bulira készül Gyimótiné, Andrásiné, Gyökér László, Opauszi Pálné, Völgyi Ferencné és Kiss Jánosné

Az elkészült termékek nagy része a raktárakban pihent, amíg az új budapesti cégvezetés meg nem kötötte régi partnereikkel a szerződéseket.

A kollektíva helyrerázódott, az emberek türelme visszatért, partnereik ismét bíztak bennük, úgyhogy újra fellendült a termelés.

1984-ben a gyáregység fejlesztési osztálya elkészítette az első hidegcsöves, szalmiákszeszes fénymásoló berendezést, teljes kapacitással dolgozik a hatfokozatos cérna- és hosszúmetélt gyártására alkalmas tésztagép előállító üzembrész, a 621-es számú Ipari Szakmunkásképző Iskolában beindították a dolgozók át- és továbbképzéséhez szükséges elektroműszerész képzést, megtervezték és kialakították az ehhez szükséges tanműhelyt.

1986-ra teljesen stabilizálódott a helyzet, megépült az új, modern konyha is, így ezután már nem a városból hordták az ebédet a dolgozóknak, hanem helyben főztek. Az átalakításoknak köszönhetően javultak a munkavégzés feltételei és körülményei is. a harmadik negyedévben a budapesti anyavállalatnál bekövetkezett anyagellátási gondok már a vidéki gyáregységekben is zavart okoztak, ennek ellenére Kiskőrösön minden eddiginél jobban túlszámnyalták a negyedéves terveket.

A rendszerváltozás és az azt követő pénzügyi átszerveződés a Telefongyárat is nehéz helyzetbe hozta. Összeomlott a szocialista, majd a hazai piac. 1991-ben átstrukturálódott a budapesti vezetés, a Telefongyár a Siemes tulajdonába került, ami a vidéki gyáregységek felszámolását eredményezte. Pár év alatt a kiskőrösi gyáregység is a tönk szélére került és végérvényesen bezárta kapuját, útjára bocsátva dolgozóit.

A szakszervezeti és a brigádmozgalom egyidős volt a vállalattal, a dolgozók szabadidejüket nem kímélve támogatták Kiskőrös gyermekintézményeit, csinosították a városközpontot. 1967-ben beindult az ifjúsági mozgalom is, a fiatal dolgozók véleményét a vállalat vezetése is meghallgatta. A feljegyzések szerint számos építő jellegű javaslatuk volt például a rugalmas munkaidő bevezetésével, a gyári sportpálya létesítésével, a nyelvoktatás üzemi megszervezésével, a lakásszerzés támogatásával, a fiatal szakmunkások bérezésével kapcsolatban is.

Az egykori vállalati sportélet is említésre méltó, az IGV 1975 előtt is már önálló sportegyesülettel büszkélkedhetett. A kézilabdás lányok a megyei I. osztályban értek el fényes eredményeket, a tömegsport szakosztályok a járási és a megyei, valamint a vasas szakszervezeti versenyeken szerepeltek kiválóan.

Női-férfi labdarúgás, atlétika, lövészet, asztalitenisz és sakk sportágakban a Városi Vasas Napokon értek el kimagasló eredményeket a vállalati sportolók, de előkelő „igévs” helyezések születtek a megyei és az országos versenyeken is, például a kézilabdás lányok 1978-ban országos hatodikak lettek. 1981-ben elkészült az üzemi focipálya, ettől kezdve szinte folyamatosá váltak az üzemi kispályás labdarúgó bajnokságok.

A Telefongyári múlt is bővelkedik sportsikerekben, a kiskőrösiek megnyerték a megyei Vasas Olimpiát, a TERTA gyáregységek közötti versenyben az összetett eredmény tükrében a kiskőrösiek a második helyen végeztek a nyolcvanas évek végén pedig asztaliteniszben is a legjobbak. Sportnapok, sportbálok kovácsolták még jobban össze a csapatokat.

A munkahely közössége, kollektívája a kezdetektől igen összetartó volt, közös munkahelyi ünnepek, nőnap megemlékezések, gyermeknap színes programok, nyugdíjas napi vacsorák, családi napok és közös május elseji felvonulások utáni piknikek kiválóan szolgálták a közösség összekovácsolódását.

Boda Zsuzsa

Az IGV-s fotókért köszönet Domonyi Mihálynénak és Gyökér Lászlónak.